

HAMBA EEMALDAMINE

Hamba eemaldamine on ambulatoorne pisioperatsioon, mille käigus eemaldatakse hammas lõualuust. Protseduuri teostatakse kohaliku tuimestusega, mõningatel juhtudel ka üldanesteesias (raske füüsilise ja vaimse puude korral, väikelastel hulgikaarise puhul).

Hamba eemaldamise näidustused

- Äge ja/või krooniline hambaümbrise põletik ehk periodontiit
- Ulatuslik kaaries, mille tõttu hamba taastamine on võimatu
- Näo- ja lõualuude piirkonna mädapõletikud (abstsessid, flegmoonid)
- Krooniline hambast lähtunud põskkoopapõletik
- Traumade korral murrupilus olevad hambad või hambajuured
- Igemepõletik, millega kaasneb hammaste tugev liikuvus
- Ortodontilised näidustused (hambareade defektide ravi)
- Ortopeedilised näidustused (hambaproteesi konstruktsioonist lähtuvalt)
- Tarkusehambad, mis on põhjustanud korduvaid põletikke teda ümbritsevates kudedes
- Hambad, mis asuvad kasvajalises moodustises
- Hambakrooni murd, kui taastamine pole võimalik
- Lastel piimahambad, kui löikumas on jäävhammas

Hamba eemaldamise vastunäidustused

- Vähem kui 6 kuud südameinfarktist, ajuinsuldist
- Kasvajate korral nende kestev keemiline ravi (kemoterapia) ja radioloogiline ravi (radioterapia)
- Südame- ja veresoonekonna haigused
- Kesknärvisüsteemi haigused

- Ägedad infektsioonhaigused
- Ägedad neeruhaigused
- Raseduse I trimester
- Ägedad igemehaigused
- Naistel menstruatsioon

Ravimite ja teiste erialaspetsialistide kaasabil on võimalik ka vastu näidustuste korral läbi viia hamba eemaldamine.

Protseduuriks ettevalmistamine kodus

- Protseduuriks on vajalik, et oleksite puhunud, terve ja söönud.
- Järgige üldarsti poolt välja kirjutatud ravimite võtmise korda, st. kõik määratud ravimid tuleb võtta vastavalt ettekirjutusele.
- Hambaarst võib paluda Teil enne hamba eemaldamist lõpetada teatud ravimite võtmise (aspiriin või teised verevedeldajad).

Kaasa tuleb võtta:

- hammastest varem tehtud röntgenülesvõtted;
- saatekiri, kui Teid on suunanud teise eriala arst.

Protseduuri kulg

- Enne protseduuri antakse Teile suu loputamiseks antiseptilist lahust (kaaliumpermanganaadi lahus või kloorheksidiini sisaldav lahus).
- Seejärel tuimestatakse vastava hamba piirkond või alalõua puhul ½ alalõuast. Tuimestus kestab sõltuvalt piirkonnast 1-4 tundi.
- Hammas eemaldatakse vastavate instrumentide abil ümbritsevatest kudedest.
- Alveool ehk hambasomp puhastatakse kirurgilise lusika abil.

- Haavale asetatakse 15-20 minutiks steriilne marlitampoon. Tavaliselt tekib selle aja jooksul haavale verehüüve, mis kaitseb haava põletiku tekkimise eest ja on haava paranemisel oluliseks teguriks.

Protseduuri järgne periood

Protseduurijärgsel päeval võib näopiirkonnas esineda turse ja verevalumid, see on normaalne. Turse võib suureneda esimese 2-3 ööpäeva jooksul, 4.-5. päeval hakkab turse alanema. Paranemise käigus võib esineda ka naha värvuse muutust turse piirkonnas - algul võib nahk turse piirkonnas olla hallikassinine, hiljem kollakas, mõne päeva möödudes see kaob. Tursega võib kaasneda ka suuavamistakistus.

Võimalikud tüsistused ja ohud

- Verejooks haavast. Kui verejooks haavast ei lakka ühe ööpäeva jooksul, pöörduge hambaarsti vastuvõtule tagasi
- Hambasombu põletik e. alveoliit (vajalik kirurgiline ravi)
- Närvivalud
- Süstekoha põletik
- Lõualuude kramp
- Verevalum

Tüsistuste korral pöörduge hambaarsti vastuvõtule tagasi, seal antakse Teile erakorralise patsiendina esmaabi ja vajadusel määratakse korduvviisidid.

Kodune enesehooldus

- Protseduuri lõppedes asetatakse haavale steriilne marlitampoon. Hoidke seda vähemalt 15 - 20 minutit suus, sest tampoonist tingitud surve aitab verel paremini hüübida. Eemaldades tampooni varem, võib tekkida uus veritsus.

- Hamba eemaldamise järgselt võib haava piirkonnast immitseda verd. Sel juhul rullige puhaste kätega steriilne marlitampoon (mitte vatt) pallikeseks, asetage see haavale ja suruge lõualuud kokku. Hoidke tampooni suus 20 – 30 minutit.
- Ärge häirige haava. Vältige sõrme ja keelega haava puudutamist, sest nii võite tekitada haava ärrituse, põletiku ja/või veritsuse.
- Turse vähendamiseks hoidke jääkotti 20 minutit põse piirkonnas 20-60 minutiliste vahedega (jääkoti ümber asetage eelnevalt käterätt). Külma kompressi eesmärk on ahendada veresooni ja aeglustada vereringet, mis omakorda pärsib verejooksu. Jääkott aitab turset alandada, kuid ei pruugi seda päriselt taandada.
- Kasutage kahel esimesel protseduurijärgsel päeval arsti poolt soovitatud valuvaigisteid.
- Kasutage lõhenenud suunurkade peitsimiseks pehmendavat kreemi või vaseliinsalvi.
- Vältige suuvee kasutamist esimese 24 tunni jooksul peale hamba eemaldamist. Suud loputage ettevaatlikult, intensiivne suu loputamine võib põhjustada verejooksu.

Suu loputamiseks sobib:

- apteegis müüdavad kloorheksidiini sisaldavad suuloputuslahused
- nõrk soolvesi (noaotsatäis soola poole klaasi vee kohta)
- nõrk kaaliumpermanganaadi lahus
- kummelitee

Loputuslahus peab olema toasoe.

- Hoiduge hambaharja kasutamisest 8 tunni jooksul peale hamba eemaldamist. Edaspidi puhastage oma hambaid hoolikalt ja õrnalt, vältides haava puudutamist. Kasutage pehmet hambaharja ja teisi abivahendeid (hambaniiti või hambavaheharjakesi).
- Esimesel operatsioonijärgsel päeval vältige sülitamist.
- Söömine ja joomine ei ole soovitatav 2 tunni jooksul pärast hamba eemaldamist. Tarvitage esimesel päeval energiarikast toitu. Vältige kuuma jooki ja alkoholi. Joogikõrt ei soovitata kasutada, sest imemine takistab vere hüübimist ja loob suuõõnes negatiivse rõhu. Toit peab olema soe ja/või jahe ning pehme. Vältige tahke, kleepuva ja vürtsise toidu söömist.
- Kui olete suitsetaja, siis loobuge suitsetamisest vähemalt 12 tunni jooksul peale hamba eemaldamist. Suitsetamine takistab vere hüübimist ja aeglustab paranemist.
- Vältige saunas käimist ja kuuma vanni esimesel kahel protseduurijärgsel päeval, sest kuum saun ja vann laiendavad veresooni, mis võib esile kutsuda verejooksu haavast.
- Vältige protseduuri päeval füüsilist ülekoormust, sest see tõstab vererõhku ja võib esile kutsuda verejooksu.

Ärge kasutage pärast protseduuri sooja kompressi!

Rohke verejooksu, tugeva valu, jätkuva palaviku (üle 38°), punetuse või muu Teid muretsema paneva sümptomi ilmnedes võtke ühendust oma hambaarstiga.

*Koostajad:
suukirurgia osakonna vanemõde Tuuli Aland,
hambaarsti assistent Tiina Kedder
hambaproteesikeskuse vanemõde Kadri Saarma*